

<https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.06>¹

УДК 378 (002+004.9)

Л. Я. Філіпова

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій, Харківська державна академія культури, м. Харків, Україна

flyak@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-0273-7922>

В. О. Брусенцев

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій, Харківська державна академія культури, м. Харків, Україна

vitalij.brusentsev@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-0020-4025>

А. М. Шелестова

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій, Харківська державна академія культури, м. Харків, Україна

anna_shelestova@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-4866-1767>

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ІНФОРМАЦІЙНО-ДОКУМЕНТНОГО ПРОФІЛЮ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена аналізу тенденцій розвитку сучасних освітніх програм (ОП) інформаційно-документного профілю в Україні та зарубіжних країнах, їх проблемам та перспективним напрямам вдосконалення. Визначено та охарактеризовано існуючі в інформаційному суспільстві виклики для освітніх процесів в Україні, зокрема для закладів вищої освіти (ЗВО). Здійснено детальний аналіз змісту ОП інформаційно-документного профілю за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», на прикладі Харківської державної академії культури (ХДАК). Описано фахові компетентності та професійно орієнтовані результати навчання бакалаврської й магістерської ОП, які спрямовані на посилення інформаційно-технологічного навчання. Особлива увага в статті приділена вивченню магістерських ОП цього профілю, на прикладі університетів України, США, Канади, зокрема проведено порівняльний аналіз їх цільових та змістовно-формальних аспектів. На основі даних про вступну кампанію до магістратури в Україні у 2024 р. здійснено змістовний та кількісний аналіз назв ОП ЗВО України, що пропонують вступ до магістратури за спеціальністю 029. Описано сучасний стан розвитку подібних за профілем навчання ОП в американських університетах, визначено відмінності відносно вибірковості навчальних курсів та спрямованості за інформаційно-технологічною й практично-експериментальною підготовкою в межах обраного майбутнього фаху. Висвітлено виклики та перешкоди, які доведеться подолати, щоб реалізувати весь потенціал цифрових освітніх програм для українських ЗВО. Визначено перспективи розвитку освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні, які орієнтовані на подальше впровадження та використання сучасних цифрових технологій, а також на підвищення рівня практичної підготовки здобувачів освіти, що дозволить створити якісну та конкурентоспроможну систему освіти у цій сфері.

1 This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Ключові слова: освітні програми, інформаційна складова навчання, цифровізація освіти, заклади вищої освіти, Україна, США.

L. Filipova

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Digital Communications and Information Technologies Department, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Ukraine

V. Brusentsev

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Digital Communications and Information Technologies Department, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Ukraine

A. Shelestova

Candidate of Sciences in Social Communications, Associate Professor, Associate Professor at the Digital Communications and Information Technologies Department, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Ukraine

CURRENT TRENDS FOR THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL PROGRAMS IN INFORMATION AND DOCUMENT STUDIES IN UKRAINE

The purpose of the study is to analyze trends, challenges, and prospects in the development of modern educational programs (EPs) of an information and documentation profile in Ukraine and abroad. It examines the existing challenges faced by higher education institutions (HEIs) in Ukraine within the information society context, with particular focus on comparing master's degree programs across Ukrainian, American and Canadian universities.

The methodology. The research provides comparative analysis of educational programs in the specialty 029 "Information, Library and Archival Affairs" using Kharkiv State Academy of Culture (KSAC) as a primary case study.

The methodology includes: content analysis of bachelor's and master's programs' professional competencies and learning outcomes; quantitative and qualitative analysis of master's program titles across Ukrainian HEIs based on 2024 admission campaign data; comparative assessment of target, content, and formal aspects of similar programs in American and Canadian universities; analysis of selective course systems and practical-experimental training approaches.

The results. The study identifies important distinctions between the educational approaches of North America and Ukraine in the areas of: the flexibility of elective courses in American universities in comparison to their Ukrainian counterparts; the greater focus on information technology and hands-on training in foreign educational programs; the current status and nomenclature of Ukrainian master's programs in specialty 029; and specific professional competencies and learning outcomes in bachelor's and master's programs designed to improve information technology education.

The scientific novelty. The research provides a comprehensive comparative analysis of information- and document-oriented educational programs across different countries, identifying key challenges in the Ukrainian educational system amid digital transformation. It offers an original assessment of current trends in professional training for information specialists and establishes a basis for educational program development that aligns with global standards while addressing local needs.

The practical significance. The findings present distinct viewpoints for the development of information- and document-oriented educational programs in Ukraine that focus on: expanding the use and application of contemporary digital technologies; improving students' hands-on training; establishing a top-notch, competitive information science education system; and resolving identified barriers to achieving the full potential of digital educational programs in Ukrainian higher education institutions.

The research provides valuable insights for educational administrators, curriculum developers, and policy makers seeking to improve the quality and competitiveness of information science education in Ukraine.

Keywords: *educational programs, information component of learning, digitalization of education, higher education institutions, Ukraine, the USA.*

Актуальність теми дослідження. Сучасні тенденції розвитку освітніх процесів в Україні зумовлені активним упровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти (ЗВО), іншими словами — цифровізацією освіти на всіх її рівнях. Так, цифрова трансформація у сфері освіти розглядається як «комплексна робота над побудовою екосистеми цифрових рішень у сфері освіти та науки, включно зі створенням безпечного електронного освітнього середовища, забезпеченням необхідної цифрової інфраструктури закладів та установ освіти і науки, підвищення рівня цифрової компетентності, цифровою трансформацією процесів та послуг, а також автоматизацією збору і аналізу даних»¹.

Сучасний стан освіти суттєво змінився, перейшовши на технології дистанційного навчання (далі — ДН) під час пандемії COVID-19 та в умовах воєнного стану України. Тому інформаційні технології та системи ДН вплинули як на організаційні, так і на змістові аспекти навчання.

Важливу роль у підготовці фахівців у сфері інформаційної, бібліотечної та архівної діяльності в Україні відіграють освітні програми інформаційно-документного профілю, які акцентують головну увагу навчання на використанні в професійній діяльності та дослідженнях інтегрованого комплексу інформаційних складових — технологій, мереж, систем, з метою їх упровадження в роботу таких установ, як бібліотеки, архіви, інформаційні центри та служби різних організацій, задля вдосконалення їхньої діяльності на сучасному рівні та відповідності кращим міжнародним практикам у галузі інформації й інформаційного обслуговування.

Постановка проблеми. Звертаючись до освітніх програм (далі — ОП) інформаційно-документного профілю, слід звернути увагу на значний вплив інформаційної складової на зміст навчання із самого початку впровадження подібних ОП в українських закладах вищої освіти (далі — ЗВО).

Слід відзначити, що вже на початку впровадження в українську вищу освіту спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (далі —

1 Проекти цифрової трансформації, 2025. МОН України. <https://mon.gov.ua/tag/tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki?&tag=tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki>

ИБАС) з 2015 р. особливе місце та пріоритетний розвиток належали професійним компетентностям, спрямованим на отримання здобувачами вищої освіти знань і навичок у сфері інформаційного забезпечення управління; розробки й впровадження технологічних процесів документування; організації інформаційної діяльності; роботи з документами та інформацією, використовуючи сучасні засоби комп'ютерно-комунікаційних технологій та систем електронного документообігу. Такі еволюційні напрями розвитку цієї спеціальності на бакалаврському освітньому рівні були відзначені й раніше (Філіпова, 2019).

Специфіка такої спеціальності зберігає її актуальність і нині, у 2025 р., оскільки вона враховує та використовує ті можливості та зміни, які відбуваються в сучасному інформаційному суспільстві та в галузі інформаційних технологій, зокрема це розвиток систем штучного інтелекту (далі — ШІ) та підвищення ролі професіоналів у сфері інформаційного аналізу. Отже, цифрова трансформація безпосередньо впливає на еволюцію означеної спеціальності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання впливу цифрової трансформації на освіту різних рівнів досліджується як зарубіжними, так і українськими науковцями та фахівцями-практиками. М. Пригодій у праці «Законодавче забезпечення цифрової трансформації професійної освіти» (2024) аналізує виклики та перспективи цифрової трансформації професійної освіти в Україні, розглядає чинні законодавчі документи та пропонує шляхи поліпшення цифрових навичок здобувачів освіти для підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Важливою для цього дослідження є монографія «Інтеграція цифрових технологій в освітній процес: виклики та перспективи» колективу українських дослідників Н. С. Саєнко, Т. П. Голуб, Ю. Е. Лавриш, В. В. Лук'яненко та І. М. Литовченко (2022), оскільки вона присвячена актуальній проблемі впровадження цифрових освітніх технологій у діяльність сучасних ЗВО. Матеріали дослідження мають теоретичний і практичний інтерес та можуть бути використані у формальному й неформальному навчанні здобувачів й аспірантів, а також дослідниками тенденцій розвитку освітнього простору, для підготовки та перепідготовки науково-педагогічних кадрів, фахівців у галузі дидактики та всіх тих, хто зацікавлений впливом цифрової трансформації на вищу освіту й використання технологій для вдосконалення освітніх програм. Автори монографії обґрунтовують ефективність інтеграції цифрових освітніх технологій, підкреслюючи важливість формування в здобувачів вищої освіти навичок оцінювання якості інформаційного контенту, самостійного створення якісного цифрового контенту та аналізу інформаційних повідомлень (Саєнко та ін., 2022).

Прикладом реалізації вдосконалення освітніх програм інформаційно-документного спрямування є впровадження новітніх курсів в освітній процес. Так, у 2022 р. В. О. Брусенцевим та О. Є. Коноваленко виданий навчальний посібник «Інтелектуальні інформаційні системи» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «Інформаційна та документаційна діяльність». Посібник містить опис сучасних інтелектуальних систем обробки інформації, їх

застосування у сфері документознавства, архівної справи та бібліотечних технологій. Цінність навчального посібника полягає в тому, що він враховує новітні тенденції, пов'язані із цифровізацією та використанням штучного інтелекту в інформаційній сфері, для розвитку та вдосконалення ОП «Інформаційна та документаційна діяльність» (Брусенцев & Коноваленко, 2022).

Ще одним прикладом якісного вдосконалення освітніх програм інформаційно-документного спрямування є підготовка та видання начального посібника «Основи інформаційно-аналітичної діяльності» колективом авторів зі Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова (м. Черкаси) та Харківської державної академії культури (Захарова та ін., 2024). Посібник розкриває основи та принципи сучасної інформаційної аналітики, методи збору, обробки та аналізу інформації, враховуючи можливості найновітніших інформаційних технологій (Захарова та ін., 2024), що забезпечує цінність цієї праці, як важливого ресурсу для аналізу теоретичних засад інформаційної діяльності, що є основою сучасних освітніх програм інформаційно-документного спрямування.

У 2020 р. зарубіжні науковці P. Fidalgo, J. Thormann, O. Kulyk та J. A. Lencastre опублікували дослідження "Students' perceptions on distance education: A multinational study", у якому детально аналізують сприйняття здобувачами дистанційної освіти в різних країнах, підкреслюючи виклики та переваги цієї форми навчання. Особлива увага приділяється адаптації освітніх програм до цифрового середовища та необхідності розвитку цифрових компетенцій у здобувачів (Fidalgo et al., 2020).

Наукова публікація "E-Learning vs. Face-To-Face Learning: Analyzing Students' Preferences and Behaviors" присвячена порівнянню електронного навчання та традиційного очного навчання, акцент дослідження робиться на аналізі переваг та поведінки здобувачів освіти (Gherheș et al., 2021). Результати дослідження підкреслюють важливість гнучкості та індивідуалізації освітніх програм, а також необхідність інтеграції сучасних технологій для підвищення ефективності освітнього процесу.

У науковій статті "Foundations of online learning: Challenges and opportunities" (2022) зарубіжних науковців C. Greenhow, C. R. Graham та M. J. Koehler розглядаються основи онлайн-навчання, його виклики та можливості. Автори акцентують на необхідності розробки нових педагогічних підходів та адаптації освітніх програм до вимог цифрової епохи (Greenhow et al., 2022), які можуть бути застосовані в контексті вдосконалення освітніх програм інформаційно-документного профілю України.

Попри розкриття окремих аспектів теми, яка досліджується, у різних наукових та практикоорієнтованих публікаціях, недостатньо дослідженими залишаються питання сучасних викликів і перспектив розвитку освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні¹, на чому й зосередилися автори цього дослідження.

1 Освітні програми Харківської державної академії культури 2024 року вступу. Харківська державна академія культури. https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/op.html

Мета статті — здійснити аналіз тенденцій розвитку сучасних освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні та зарубіжних країнах для визначення проблем, викликів і перспективних напрямів вдосконалення освітніх програм інформаційно-документного профілю.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства й швидких змін у всіх галузях суспільства освітні заклади, зокрема вищої освіти, та їх програми стикаються з низкою викликів, які потребують оперативного реагування і своєчасної адаптації. Серед них можна означити загальні виклики, зумовлені як глобальними, так і національними тенденціями.

Зміни на ринку праці, де відзначаються постійні трансформації. У багатьох випадках ОП закладів освіти недостатньо реагують на актуальні вимоги бізнесу, організацій і державних установ. Випускники мають бути готовими до мультидисциплінарної роботи, поєднуючи навички та знання сучасних ІТ-інструментів, уміння працювати з великими масивами даних й розуміння основ автоматизованих систем управління. Тенденція до дедалі більшого впровадження режиму віддаленої роботи також змінює вимоги до компетенцій, включаючи цифрову грамотність та гнучкість у навчанні новим технологіям.

Недостатня інтеграція між ЗВО та бізнесом. Співпраця між освітніми установами та реальним сектором економіки в Україні залишається на недостатньому рівні. Це призводить до того, що випускники не завжди готові до роботи за своєю спеціальністю, оскільки не мають досвіду взаємодії з реальними вимогами підприємств, організацій та державних структур. Відсутність стажувань і практичних програм, що є важливим компонентом сучасної освіти, стає значним бар'єром для здобувачів у процесі їх професійної адаптації.

Кадрові питання. Необхідність регулярного підвищення кваліфікації викладачів. Для того щоб навчальні програми відповідали вимогам сучасного ринку праці, необхідно регулярно підвищувати кваліфікацію викладачів. Освітні установи повинні надавати можливість своїм викладачам брати участь у тренінгах, семінарах і курсах, щоб вони могли ознайомлювати здобувачів освіти з новими методами та технологіями в обробці та збереженні інформації; крім того — надавати можливість їм проходити стажування в зарубіжних університетах за профільними спеціальностями.

Недостатнє фінансування та матеріально-технічна база. Багато освітніх установ стикаються з проблемою застарілої технічної бази та браку сучасного програмного забезпечення, що значно ускладнює якісну підготовку здобувачів. Це обмежує можливості навчання практичним навичкам роботи з інформаційними системами. Крім того, відсутність достатніх фінансових ресурсів гальмує розвиток лабораторій, оновлення інформаційної інфраструктури та впровадження інноваційних технологій. Заклади освіти прагнуть залучати партнерів з бізнес-середовища, міжнародні гранти та інвесторів для поліпшення матеріально-технічної бази й створення умов для посилення практичної підготовки майбутніх фахівців.

Тенденції цифровізації (або диджиталізації) та технологічні зміни стають одним з найважливіших викликів для закладів освіти. Зокрема, йдеться про швидке впровадження нових інформаційних технологій (далі — ІТ) в усіх сферах суспільства для формування цифрових архівів та бібліотек, електронного документообігу та автоматизації процесів. Сучасні технології, такі як ІІІ, великі дані, блокчейн і хмарні технології, змінюють способи зберігання, обробки та передачі інформації. Цифровізація значно змінює традиційні методи роботи з інформацією, відкриваючи нові можливості для автоматизації процесів, збереження даних і забезпечення швидкого доступу до них. Упровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє організаціям оптимізувати управління документами, архівами та інформаційними ресурсами. Для того щоб готувати сучасних фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, освітні програми відповідно оновлюють свої курси та методики, зважаючи на новітні досягнення у сфері ІТ, ІІІ та великого обсягу даних (далі — Big Data). Цифровізація стає ключовим фактором розвитку інформаційно-документної сфери, а тому адаптація до сучасних технологій є необхідністю для ефективного управління інформаційними ресурсами. Освітні програми повинні відповідати інноваціям та залучати їх, щоб забезпечити підготовку фахівців нового покоління. Оновлення навчальних програм є надважливим для підготовки фахівців, здатних працювати з новими цифровими інструментами й системами.

У статті проаналізовано сучасні тенденції розвитку освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні та за кордоном.

На прикладі бакалаврської ОП «Інформаційна та документаційна діяльність» (далі — ІДД) Харківської державної академії культури (Освітньо-професійна програма «Інформаційна та документаційна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2024) проаналізовано змістовно-компетентнісна складова ОП. Зазначена ОП має суттєвий акцент у напрямі посилення інформаційно-технологічного навчання. Можна підкреслити відповідні фахові (професійні) компетентності здобувачів, а також їх реалізацію в результатах навчання. Так, серед фахових компетентностей визначаються такі:

- використовувати сучасні прикладні комп'ютерні технології, програмне забезпечення, мережеві та мобільні технології для вирішення професійних завдань;
- упроваджувати інноваційні технології виробництва інформаційних продуктів і послуг, підвищення якості інформаційного обслуговування користувачів інформаційних, бібліотечних та архівних установ;
- використовувати прикладні соціокомунікаційні технології в умовах сучасної інформаційно-технологічної інфраструктури;
- адмініструвати соціальні мережі, електронні бібліотеки та архіви;
- використовувати автоматизовані інформаційно-пошукові системи, організовувати електронні бібліотеки та архіви;
- створювати, наповнювати та забезпечувати функціонування вебсайтів й вебспільнот у мережі «Інтернет»;

- опановувати й використовувати технології електронного урядування та електронного документообігу;
- застосовувати технології системного аналізу інформаційної діяльності та інші (Шейко & Рябуха, 2024a).

Відповідно до цих компетентностей, в ОП окреслено надання здобувачам-випускникам таких програмних результатів навчання, спрямованих на опанування та використання:

- наукових засад модернізації й упровадження новітніх технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній діяльності;
- комунікаційних технологій у соціальних системах, мультимедійного забезпечення інформаційної діяльності, технологій вебдизайну та вебмаркетингу;
- знань щодо технічних характеристик, конструкційних особливостей, призначення й правил експлуатації комп'ютерної техніки та офісного обладнання для вирішення технічних завдань спеціальності;
- новітніх інформаційно-комп'ютерних та комунікаційних технологій для вдосконалення практик виробництва інформаційних продуктів і послуг;
- сучасних методик і технологій автоматизованого опрацювання інформації, формування та використання електронних інформаційних ресурсів та сервісів;
- електронних засобів для комунікування з професійних питань українською та іноземною (англійською) мовами тощо (Шейко & Рябуха, 2024a).

Таким чином, після успішного оволодіння базовими та вибірковими компонентами навчального плану ОП ІДД випускники мають відповідати вимогам сучасного ринку праці на посадах: професіоналів у галузі інформації та інформаційного аналізу; фахівців з електронних комунікацій; адміністраторів баз даних, вебресурсів та інших, зазначених у Класифікаторі професій ДК 003:2010 (2010).

У магістерській ОП «Інформаційно-документна та бібліотечна діяльність» за цією ж спеціальністю в ХДАК (Шейко & Рябуха, 2024b) фахові компетентності охоплюють професійно орієнтовані науково-інформаційні здібності, які визначені в програмних результатах навчання в таких напрямках, як:

- розробка проєктів автоматизації формування інформаційних ресурсів бібліотечних та архівних установ;
- застосовування технології створення й підтримки функціонування електронних бібліотек та архівів, в тому числі;
- принципів проєктування автоматизованих БД, вебсервісів та соціальних медіа в інформаційній діяльності;
- прикладного програмного забезпечення для вирішення управлінських та/або наукових завдань на основі поєднання інтелектуальних здібностей людини з функціональними можливостями інформаційних систем, а також інші професійні завдання інформаційно-технологічного спрямування (Шейко & Рябуха, 2024b).

Такий рівень навчальної підготовки дозволить випускникам-магістрам виконувати свої функціональні обов'язки в межах основних своїх керівних посад у сфері культури на рівні керівників та менеджерів — у сфері надання інформації;

досліджень і розробок; систем та комп'ютерних послуг; інформаційної аналітики тощо.

Аналіз магістерських ОП в Україні надає корисну інформацію для подальшого вивчення освітніх тенденцій. Магістерські освітні програми в українських ЗВО мають достатньо творчі підходи до своїх назв, попри єдину назву спеціальності. Водночас у закордонних та американських університетах дотримують певної стандартизації в цьому питанні. Порівняльний аналіз назв і навіть змістовних складових магістерських ОП пропонують цікаву інформацію для роздумів та обговорення.

За результатами вступних даних у магістратуру в Україні у 2024 р. на спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», виявлено в БД «Вступ»¹, що запрошення в магістратуру було надано від 34 ЗВО, серед яких переважають університети великих міст: Київ (11 ЗВО, серед яких слід виокремити Маріупольський ДУ, оскільки у зв'язку із повномасштабним вторгненням він був релокований у м. Київ), Львів (3), Харків (2), Дніпро (2), Одеса (1), Полтава (2), Вінниця (1), Переяслав (1), Рівне (1), Острого (1), Черкаси (1), Тернопіль (1), Кропивницький (1), Кременчук (1), Луцьк (2), Біла Церква (1), Івано-Франківськ (1). Відповідний розподіл винесено на рис. 1.

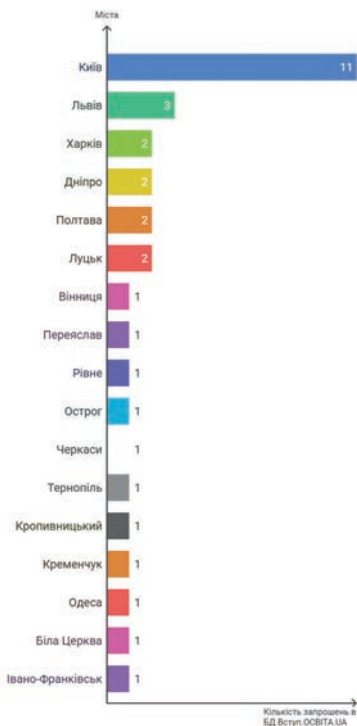

Рис. 1. Кількість запрошень на вступ до магістратури за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа за містами України»

Джерело: розроблено авторами на основі дослідження даних з БД Вступ.ОСВІТА.УА за 2024 р.

1 Вступ, 2024. ОСВІТА.УА. <https://vstup.osvita.ua/spec/2-0-1/0-90-1478-0-0/>

Щодо назв магістерських ОП у цих ЗВО, то вони різняться за назвою, іноді навіть суттєво відрізняються, хоча більшість ЗВО залишила комплексну назву, ідентичну назві спеціальності. У таблиці 1 наведено назви магістерських ОП за спеціальністю 029, які пропонувалися ЗВО України у 2024 р.

Табл. 1

Назви ОП для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» у ЗВО України у 2024 р.¹

№ з/п	Назва ОП для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	Кількість ЗВО, що пропонують таку назву	Назва ЗВО
1.	«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	9	Центральноукраїнський національний технічний університет (м. Кропивницький); Національний університет «Львівська політехніка»; Заклад вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини “Україна”» (м. Київ); Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського; Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини “Україна”» Луцький інститут розвитку людини; Львівський національний університет імені Івана Франка; Київський національний університет культури і мистецтв; Приватний вищий навчальний заклад «Київський університет культури»; Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

2.	«Документознавство та інформаційна діяльність»	8	Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»; Рівненський державний гуманітарний університет; Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава); Західноукраїнський національний університет (м. Тернопіль); Національний авіаційний університет (м. Київ); Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»; Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського (м. Київ); Український державний університет науки і технологій (м. Дніпро)
3.	«Документознавство та інформаційна діяльність в поліграфії»	1	Українська академія друкарства (м. Львів)
4.	«Документаційна та інформаційна підтримка управлінської діяльності»	1	Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця)
5.	«Документаційне забезпечення управління та інформаційна діяльність»	1	Університет Григорія Сковороди в Переяславі
6.	«Документаційно-інформаційне забезпечення адміністративної і правової діяльності»	1	Приватний заклад вищої освіти «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова» (м. Черкаси)
7.	«Керування документаційними процесами та розвиток цифрової громади»	1	Маріупольський державний університет (м. Київ)
8.	«Інформаційно-документна та бібліотечна діяльність»	1	Харківська державна академія культури
9.	«Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»	1	Рівненський державний гуманітарний університет
10.	Інформаційна діяльність	1	Національний університет «Одеська політехніка»

11.	Інформаційна діяльність та документальне забезпечення управління	1	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв (м. Київ)
12.	Інформаційна, документно-аналітична діяльність	1	Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк)
13.	Інформаційна аналітика та комунікативний менеджмент	1	Національний університет «Острозька академія» (м. Острог, Рівненська обл.)
14.	Інформаційне документоупорядження	1	Український державний університет імені Михайла Драгоманова (м. Київ)
15.	Інформаційний інжиніринг та соціальні комунікації	1	Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
16.	Консолідована інформація	1	Національний транспортний університет (м. Київ)
17.	Менеджмент інформаційної діяльності	1	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
18.	Управління інформаційно-комунікаційною діяльністю	1	Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій (м. Київ)

Згідно з таблицею, назва магістерської ОП «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» пропонується 10 ЗВО, «Документознавство та інформаційна діяльність» — 8; і ще мають місце схожі назви по одній від різних ЗВО: «Документальна та інформаційна підтримка управлінської діяльності»; «Документальне забезпечення управління та інформаційна діяльність»; «Документально-інформаційне забезпечення адміністративної і правової діяльності»; «Керування документальними процесами та розвиток цифрової громади». Відзначаються лише дві назви ОП, до яких була долучена ще і «бібліотечна складова» — «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» (Рівненський державний гуманітарний університет); «Інформаційно-документна та бібліотечна діяльність» (Харківська державна академія культури).

Однак більшість окремих назв магістерських ОП пов'язана саме з інформаційною діяльністю та інформацією, і серед них можна відзначити такі: «Інформаційна діяльність»; «Інформаційна діяльність та документальне забезпечення управління»; «Інформаційна, документно-аналітична діяльність»; «Інформаційна аналітика та комунікативний менеджмент»; «Інформаційне

документовпорядження»; «Інформаційний інжиніринг та соціальні комунікації»; «Консолідована інформація»; «Менеджмент інформаційної діяльності»; «Управління інформаційно-комунікаційною діяльністю»¹.

Така ситуація співпадає вже з новими підходами до назв магістерських ОП, в умовах зміни назви спеціальності відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України (від 30.08.2024 р. № 1021) про зміни до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Так змінений шифр, код та найменування спеціальностей для рівнів вищої освіти — зокрема для першого (бакалаврського) та другого (магістерського). Шифр В — Культура, мистецтво та гуманітарні науки; код та найменування — В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа (Library, information and archival studies) (Кабінет Міністрів України, 2024). Відповідно, очікуються розробки нових нормативних документів.

Для порівняння та аналізу сучасних зарубіжних магістерських ОП обрано американські програми за таким же профілем навчання — Library and Information Studies (скорочено — LIS), у перекладі: Бібліотечні та інформаційні дослідження (навчання), який здійснено на основі результатів акредитації освітніх програм LIS університетів США, а також Канади, що виконує на офіційному державному рівні Американська бібліотечна асоціація (ALA — American Library Association) (American Library Association (ALA), 2025).

Слід відзначити, що довідник ALA, який містить актуальну інформацію (станом на 28.03.2025 р.), надає дані про акредитовані магістерські освітні програми (ОП) за спеціальністю з бібліотечних та інформаційних досліджень (Master of Library and Information Studies). Навчальні програми магістерських ОП мають схожість за назвами навчальних дисциплін і водночас у них є курси, які забезпечують підготовку до практики в професії; у деяких програмах пропонуються спеціалізовані курси, які концентрують увагу на окремому напрямі бібліотечних та інформаційних досліджень (наприклад, бібліотечна справа з мистецтва, бібліотечна справа з охорони здоров'я, проектування баз даних або архівні дослідження). Можливість спеціалізуватися залежить від наявності практики чи варіантів працевлаштування здобувачів освіти (American Library Association (ALA), 2025).

Корисним прикладом для такого аналізу є діяльність Іллінойського університету в м. Урбана-Шампейн (Urbana-Champaign), який вважається головним для проведення науково-педагогічного стажування для зарубіжних науковців із цієї галузі. За даними довідника ALA, акредитація відбулася успішно у 2019 р. відповідно до необхідних стандартів. Запропонована здобувачам ОП надає кваліфікацію «Магістр з бібліотечних та інформаційних наук» (Master of Science in Library and Information Science) (MS in Library and Information Science, University of Illinois Urbana-Champaign, 2025). На університетському вебсайті детально розглянута ця програма — MS in Library and Information Science (MSLIS) та

1 Вступ, 2024. *ОСБІТА.UA*. <https://vstup.osvita.ua/spec/2-0-1/0-90-1478-0-0-0/>

надана необхідна інформація для вступників. Випускники магістратури зможуть обіймати керівні посади в різних інформаційних установах, серед яких є бібліотеки (громадські, академічні, шкільні тощо), а також у галузях охорони здоров'я, бізнесу та науки: архівіст, менеджер з інформаційних технологій, директор бібліотеки, інформаційний аналітик, інформаційний розробник, веб-розробник та ін.

Протягом навчання (два роки) здобувачам пропонується вивчати такі обов'язкові дисципліни: Академічне бібліотекознавство; Архівні дослідження; Бібліотечний сервіс для дітей; Управління інформацією про культурну спадщину; Цифрові бібліотеки; Проектування та аналіз інформаційних систем; Управління знаннями; Юридичні бібліотеки та інформаційний сервіс; Управління та адміністрування; Музичні бібліотеки; Організація інформації; Публічні бібліотеки; Бібліотечний сервіс: довідковий та користувацький; Шкільні бібліотеки; Наукове бібліотекознавство; Спеціальні бібліотечні колекції; Спеціальне/корпоративне бібліотекознавство; Сервіс для молоді; Можливості дисертаційного дослідження. Як додаткові курси пропонуються: Обробка даних; Аналітика даних; Інформатика для суспільства; Інформаційний консалтинг (American Library Association (ALA), 2025).

Тобто, у переліку дисциплін переважають бібліотечні, менше — інформаційно-управлінські, хоча надано в цьому напрямі для обрання — додаткові курси переважно — інформаційного спрямування.

Після завершення лише двох обов'язкових курсів за певний період можна обирати спеціалізації, які відповідають інтересам здобувачів у таких професійних напрямках, як: Архівні та спеціальні колекції; Бібліотечна справа для молоді та шкіл; Управління даними; Організація та управління інформацією; Управління знаннями та порівняльна аналітика; Дослідження та інформаційний сервіс.

Додаткова інформація для вступників-магістрів розміщена на університетському сайті (MS in Library and Information Science, 2025).

Багато американських університетів акредитують назви ОП з LIS лише з інформаційних наук. Наприклад, Мічиганський університет¹, який також успішно пройшов акредитацію ALA (2017 р.). Запропонована здобувачам ОП надає кваліфікацію «Магістр у галузі інформації» (Master of Science in Information); програма розрахована на два роки навчання для здобувачів денного навчання, а також можна обирати заочне навчання — за 3–4 роки.

Програма магістра наук у галузі інформації UMSI готує фахівців з інформації до створення рішень на основі даних та цілеспрямованих технологій. Випускникам пропонують реалізувати їхні навички практично скрізь — від провідних технологічних та фінансових компаній до закладів культурної спадщини й некомерційних організацій.

Вступникам пропонуються схожі дисципліни навчального плану — як обов'язкові, декілька відрізняються додаткові курси: Інформаційний аналіз та

1 School of Information University of Michigan. *University of Michigan*. <http://si.umich.edu/>

пошук; Соціальні обчислювання; Інформаційна економіка (American Library Association (ALA), 2025).

У межах магістерської ОП, яка надає кваліфікацію «Магістр у галузі інформації», здобувачі мають можливість самостійно обирати спеціалізацію серед таких: Наука про дані, аналітика даних і обчислювальна соціальна наука (Data science, data analytics, and computational social science), Цифрові архіви, бібліотекознавство та збереження; Дослідження та дизайн взаємодії з користувачем (UX), взаємодії людини з комп'ютером (HCI) і соціальних обчислень (User experience (UX) research and design, human computer interaction (HCI), and social computing).

Наприклад, серед дисциплін факультативу «Аналітика великих даних», здобувачам пропонується вивчати як обов'язкові курси: Основи контекстного дослідження та консалтинг; Сервери, оболонка та Git; Програмування; Вступ до статистики та аналізу даних; Основи математики; Інтелектуальний аналіз даних: методи та застосування; так і вибіркові: Мережі; Візуалізація інформації; Пошук інформації; Інформаційна етика; SQL і бази даних та ін.

Усі спеціалізації та факультативи також передбачають за обраною темою ґрунтовні практичні / експериментальні заняття та наукові дипломні роботи.

Схожі результати аналізу освітніх програм (Master of Information Studies) можна побачити й на сайтах університетів Канади, зокрема в університетах Монреалю¹ (l'Université de Montréal) та Оттави² (University of Ottawa's School of Information Studies (ÉSIS)).

Тобто, можна констатувати певну відмінність ОП з профільної спеціальності в зарубіжних університетах (США та Канади), які мають схожі навчальні плани з обов'язковими дисциплінами, але відзначаються більшою вибірковістю (курсів, факультативів, спеціалізацій) та чіткою спрямованістю на інформаційно-технологічну підготовку, що підтверджується також практично-експериментальною підготовкою, науковою роботою в межах обраного тематичного напрямку.

Перспективи розвитку освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні. Освітні програми інформаційно-документного профілю в Україні мають значний потенціал для розвитку, зважаючи на світові тренди та потреби національного ринку праці. Вони містять спеціальності, пов'язані з управлінням інформацією, документами, архівами, бібліотечними та інформаційними науками, мають великі перспективи розвитку в умовах швидких змін на ринку праці та дедалі більшої цифровізації суспільства. У контексті сучасних технологічних і соціальних змін такі програми можуть стати ключовими для підготовки фахівців, здатних вирішувати нові завдання в управлінні інформацією та документами, інтегруючи інноваційні технології та новітні підходи.

1 Faculté des arts et des sciences École de bibliothéconomie et des sciences de l'information. MONTRÉAL, UNIVERSITÉ DE. <http://www.ebsi.umontreal.ca>

2 School of Information Studies. uOttawa. <https://www.uottawa.ca/faculty-arts/information-studies>

Серед основних напрямів, у яких відбуватиметься розвиток цих програм, слід означити такі:

– **Інтеграція цифрових технологій.** Однією з основних тенденцій є впровадження новітніх технологій у навчальний процес. Оскільки інформаційно-документний сектор дедалі більше орієнтується на цифрові платформи, то освітні програми повинні враховувати використання таких технологій, як електронний документообіг, цифрові архіви, автоматизація процесів обробки інформації та даних. Упровадження таких дисциплін, як управління електронними архівами, цифрова бібліотека, управління великими даними (Big Data), блокчейн для зберігання та обміну документами, стане важливим етапом у розвитку цих програм.

– **Зростання значення управління даними та аналітики.** В умовах розвитку цифрової економіки зростає попит на фахівців, які можуть управляти великими обсягами даних та інформації, а також використовувати їх для аналітики та прийняття рішень. У відповідь на ці потреби в освітніх програмах інформаційно-документного профілю зростає значення дисциплін, що стосуються роботи з даними, аналітики, ШІ та машинного навчання в контексті обробки документів і управління інформацією.

– **Оновлення та адаптація навчальних планів згідно з вимогами ринку праці.** У майбутньому програми навчання інформаційно-документного профілю повинні орієнтуватися на новітні технології, зокрема в галузі управління інформацією, електронного документообігу, цифрових архівів і систем управління знаннями. Важливо адаптувати навчальні плани до реальних потреб сучасного ринку праці та глобальних технологічних тенденцій. Відповідність освітніх програм реальним потребам ринку праці є ключовою проблемою для багатьох напрямів освіти в Україні, зокрема й для інформаційно-документного профілю. Оновлення змісту навчальних курсів, долучення дисциплін з аналізу даних, новітніх підходів до обробки і зберігання великих обсягів даних, кібербезпеки, управління цифровими архівами та ШІ дозволить підготувати конкурентоспроможних фахівців. Для підготовки конкурентоспроможних спеціалістів потрібно постійно оновлювати курси та спеціалізації, зважаючи на вимоги роботодавців та стейкхолдерів, такі як знання новітніх програмних продуктів, здатність працювати з сучасними базами даних, аналітичними інструментами, а також навички роботи в мультидисциплінарних командах.

– **Співпраця з бізнесом та компаніями.** Для того щоб освітні програми були релевантними, слід тісно співпрацювати з ринком праці та бізнес-середовищем. Це дозволить точно визначити потреби роботодавців і сформувати навчальні курси, які відповідають реальним вимогам ринку праці. Інтеграція дуальної освіти, стажування та партнерства з провідними компаніями допоможе здобувачам освіти набути реальний практичний досвід на базі навчальних закладів та збільшити їхні шанси на успішне працевлаштування.

– **Розвиток дистанційної освіти та онлайн-курсів.** Зважаючи на швидкий розвиток цифрових технологій і зростання попиту на гнучкість в освіті, важливим аспектом розвитку освітніх програм буде розширення можливостей

онлайн-освіти. Вебінари, дистанційні курси, інтерактивні платформи для навчання та створення віртуальних лабораторій можуть забезпечити доступ до якісної освіти для здобувачів освіти з різних регіонів країни та навіть за її межами. Цифрові платформи відкривають можливість для організації дистанційного навчання та створення гнучких, адаптивних курсів, що дозволяють здобувачам освіти самостійно обирати теми й напрями для дослідження. Запровадження сучасних методів онлайн-навчання, використання інтерактивних платформ та вебінарів сприятиме розширенню доступу до освіти та підвищенню якості підготовки фахівців.

– Підвищення рівня практичної підготовки здобувачів освіти. Важливим напрямом розвитку є інтеграція практичної підготовки в навчальний процес. Це може передбачати співпрацю з державними установами, компаніями та громадськими організаціями, що дозволить здобувачам освіти на практиці застосовувати теоретичні знання. Для поліпшення підготовки фахівців потрібно забезпечити інтеграцію теорії та практики в освітні програми. Важливо створити умови для здобувачів освіти працювати з реальними проектами, взаємодіяти з підприємствами, державними органами, бібліотеками, архівами, які вже застосовують сучасні інформаційні технології. Програми практик, стажувань та участі в наукових і бізнес-проектах повинні стати обов'язковими елементами освітнього процесу, адже здобувачі освіти зможуть працювати над реальними завданнями у сфері інформаційного менеджменту, архівної справи, управління документами.

– Використання грантів та участь у міжнародних програмах. Задіяння в міжнародних освітніх та дослідницьких проектах сприятиме обміну досвідом та інтеграції в глобальний освітній простір. Інтеграція українських освітніх програм у міжнародні стандарти та практики стане важливим кроком для підвищення конкурентоспроможності випускників на глобальному ринку праці. Це передбачає запровадження курсів, сертифікацій і програм, які відповідають міжнародним стандартам у галузі управління інформацією та документами, а також співпрацю з провідними навчальними закладами та міжнародними організаціями. Залучення до програм міжнародних експертів, розробка спільних курсів і можливість участі в міжнародних конференціях і дослідницьких проектах стане важливим фактором розвитку. У сучасному світі інформація є не лише об'єктом управління, а й стратегічним ресурсом для бізнесу, науки, культури та держави. Тому дедалі більшого значення набувають міждисциплінарні програми, які об'єднують інформаційно-документний профіль з іншими сферами, такими як права, економіка, соціальні науки, кібербезпека, управління бізнесом. Це дозволить здобувачам освіти розвивати ширший спектр навичок і здійснювати управління інформацією в різних контекстах.

– Розвиток міжнародних стандартів й інтеграція в глобальні процеси. Одним із ключових аспектів розвитку є інтеграція освітніх програм у міжнародні стандарти та кращі практики в галузі управління інформацією, збереження документів і архівів, а також відповідність вимогам Європейського Союзу та

інших міжнародних організацій. Зважаючи на глобальні тенденції до стандартизації у сфері управління інформацією, важливо створювати програми, які підготують фахівців до роботи в міжнародному середовищі та за міжнародними стандартами.

– **Гнучкі освітні траєкторії та інноваційні методи навчання.** Майбутнє освіти в галузі інформаційно-документного профілю полягає в можливості створення персоналізованих освітніх траєкторій для здобувачів освіти. Вони повинні мати можливість обирати між різними напрямками навчання, що дозволяє гнучкіше реагувати на вимоги та їхні інтереси. Розвиток таких траєкторій також пов'язаний з можливістю створення подвійних дипломів, а також зручних форм освіти, приміром комбінованого навчання. Важливим елементом у майбутньому є застосування нових методів навчання, орієнтованих на розвиток у студентів критичного мислення, уміння вирішувати складні проблеми, застосовувати міждисциплінарний підхід до вирішення завдань. Це передбачає використання кейс-методів, проектного навчання, інтерактивних та практичних занять, що стимулюватимуть здобувачів освіти до активної участі в навчальному процесі.

– **Підтримка інноваційних стартапів і досліджень у сфері інформаційно-менеджменту.** Для підтримки інноваційних ідей та стартапів в інформаційно-документній сфері в закладах освіти й наукових установах слід створювати інноваційні лабораторії та інкубатори. Це дозволить здобувачам освіти й молодим науковцям реалізовувати свої ідеї, випробовувати нові технології та бізнес-моделі в реальному світі. Відкриття дослідницьких центрів та лабораторій із цифрової архівної справи, ІІІ та управління інформацією дозволить здобувачам освіти працювати з передовими технологіями й розробляти власні проекти.

– **Підвищення якості викладацького складу.** Для забезпечення високої якості освіти важливо постійно підвищувати кваліфікацію викладачів, забезпечувати їхній доступ до міжнародних наукових та професійних ресурсів, а також заохочувати участь у професійних конференціях, тренінгах та дослідженнях. Важливо, щоб викладачі могли передавати здобувачам освіти не лише теоретичні знання, а й практичні навички роботи із сучасними інформаційними технологіями та інструментами. Викладачі повинні бути не лише професіоналами у своїй галузі, а й бути здатними інтегрувати новітні технології та методи навчання в навчальний процес.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що сучасні освітні програми інформаційно-документного профілю в Україні потребують глибокої модернізації для відповідності викликам цифрової епохи. Інтеграція новітніх технологій, розвиток партнерських програм із бізнесом та міжнародними установами, а також підвищення рівня практичної підготовки здобувачів освіти дозволять створити якісну та конкурентоспроможну систему освіти у цій сфері.

Перспективи розвитку освітніх програм інформаційно-документного профілю в Україні зумовлені вимогами часу та технологічними трансформаціями й значною мірою залежать від здатності цих програм адаптуватися до швидко

змінюваного світу, що потребує постійного оновлення технологій, інтеграції новітніх трендів і забезпечення гнучкості в навчальному процесі. Адаптація програм до нових реалій, інтеграція практичного навчання, розвиток інноваційних методів і міждисциплінарних підходів, а також орієнтація на міжнародні стандарти дозволить підготувати висококваліфікованих фахівців, які відповідатимуть викликам сучасного інформаційного суспільства. Підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері управління інформацією та документами сприятиме розвитку багатьох секторів економіки й наукової діяльності, від бізнесу до державних структур.

Перспективи подальших досліджень передбачають дослідження інформаційно-технологічної трансформації освітніх програм, зокрема: методики впровадження ІІІ та машинного навчання в освітній процес та дослідження впливу цифрових технологій на зміст професійної підготовки здобувачів вищої освіти інформаційно-документного спрямування.

Список посилань

- Брусенцев, В. О., & Коноваленко, О. Є. (2022). *Інтелектуальні інформаційні системи*. Видавництво ХДАК.
- Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. (2010). Національний класифікатор України. *Класифікатор професій (ДК 003:2010, № 327)*. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
- Захарова, І. В., Філіпова, Л. Я., Задорожний, І. С., & Тарасенко, Д. А. (2024). *Основи інформаційно-аналітичної діяльності*. (2-ге вид.). Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова.
- Кабінет Міністрів України. (2024). *Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти: Постанова Кабінету міністрів України (від 30.08.2024 р. № 1021)*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text>
- Міністерство освіти і науки України. (2018). *Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень. Бакалавр. Галузь знань 02 Культура і мистецтво. Спеціальність 029. Інформаційна, бібліотечна та архівна справа: наказ 12.12.2018 № 1378*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/029-Inform.bibliot.ta.arkh.spr-bakalavr.28.07.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2019). *Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень. Магістр. Галузь знань 02 Культура і мистецтво. Спеціальність 029. Інформаційна, бібліотечна та архівна справа: наказ 24.05.2019 № 728*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/029-informatsiyna-bibliotekna-ta-arkhivna-sprava-magistr.pdf>
- Пригодій, М. (2024). Законодавче забезпечення цифрової трансформації професійної освіти. *Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів*, 7(20), 53–60. <https://conference.ivet.edu.ua/index.php/1/issue/view/23/28>

- Саєнко, Н. С., Голуб, Т. П., Лавриш, Ю. Е., Лук'яненко, В. В., & Литовченко, І. М. (2022). *Інтеграція цифрових технологій в освітній процес: виклики та перспективи*. Центр учбової літератури.
- Філіпова, Л. (2016). Магістерські освітні програми бібліотечно-інформаційного профілю в університетах США: досвід організації та змісту навчання. *Вісник Книжкової палати*, 1, 49–52.
- Філіпова, Л. Я. (2019). Інформаційно-документний профіль освітніх програм у контексті нової інтегрованої спеціальності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 1, 48–55. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2019.165309>
- Шейко, В., & Рябуха, Н. (2024a). *Освітньо-професійна програма «Інформаційна та документна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа галузі 02 Культура та мистецтво, Освітня кваліфікація: бакалавр з інформаційної, бібліотечної та архівної справи*. Харківська державна академія культури. https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2024/029_b_idd.pdf
- Шейко, В., & Рябуха, Н. (2024b). *Освітньо-професійна програма «Інформаційно-документна та бібліотечна діяльність» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа галузі 02 Культура та мистецтво, Освітня кваліфікація: магістр з інформаційної, бібліотечної та архівної справи*. Харківська державна академія культури. https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2024/029_m.pdf
- American Library Association (ALA). (2025, March 28). *Directory of Institutions Offering ALA-Accredited Master's Programs in Library and Information Studies*. https://www.ala.org/CFApps/lisdir/directory_pdf.cfm
- Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., & Lencastre, J. A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 18. <https://doi.org/10.1186/s41239-020-00194-2>
- Gherheș, V., Stoian, C. E., Fărcașiu, M. A., & Stanici, M. (2021). E-Learning vs. Face-To-Face Learning: Analyzing Students' Preferences and Behaviors. *Sustainability*, 13(8), 4381. <https://doi.org/10.3390/su13084381>
- Greenhow, C., Graham, C. R., & Koehler, M. J. (2022). Foundations of online learning: Challenges and opportunities. *Educational Psychologist*, 57(3), 131–147. <https://doi.org/10.1080/00461520.2022.2090364>
- MS in Library and Information Science. (2025). *University of Illinois Urbana-Champaign*. <http://ischool.illinois.edu/degrees-programs/ms-library-and-information-science>
- n.a. (n.d.). Цифрові платформи у вищій освіті. *Міністерство освіти і науки України*. <https://mon.gov.ua/osvita-2/tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki/tsifrovi-platformi-u-vishchiiy-osviti>

References

- Brusentsev, V. O., & Konovalenko, O. Ye. (2022). *Intelligent information systems*. Vydavnytstvo KSAC. [In Ukrainian].

- State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy (2010). National Classifier of Ukraine. *Classifier of professions (DK 003:2010, № 327)*. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> [In Ukrainian].
- Zakharova, I. V., Filipova, L. Ya., Zadorozhnyi, I. S., & Tarasenko, D. A. (2024). *Fundamentals of information and analytical activity*. (2nd ed.). Rauf Ablyazov Eastern European University. [In Ukrainian].
- The Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). *On Amendments to the List of Fields of Knowledge and Specialities for the Training of Applicants for Higher and Specialized Higher Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (30.08.2024, No.1021)*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text> [In Ukrainian].
- Ministry of Education and Science of Ukraine. (2018). *Standard of higher education in Ukraine. First (bachelor's) level. Bachelor's degree. Field of knowledge 02 Culture and Art. Speciality 029. Information, library and archival affairs: order of 12.12.2018 No. 1378*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/029-Inform.bibliot.ta.arhk.spr-bakalavr.28.07.pdf> [In Ukrainian].
- Ministry of Education and Science of Ukraine. (2019). *The standard of higher education in Ukraine. Second (master's) level. Master's degree. Field of knowledge 02 Culture and Art. Speciality 029. Information, library and archival affairs: order of 24.05.2019 No. 728*. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/029-informatsiyna-bibliotekna-ta-arkhivna-sprava-magistr.pdf> [In Ukrainian].
- Prigodiy, M. (2024). Legislative support for the digital transformation of professional education. *Modernisation of educational programmes for the training of higher education applicants in the context of global and national challenges*, 7(20), 53–60. <https://conference.ivet.edu.ua/index.php/1/issue/view/23/28> [In Ukrainian].
- Saenko, N. S., Holub, T. P., Lavrysh, Yu. E., Lukianenko, V. V., & Lytovchenko, I. M. (2022). *Integration of digital technologies into the educational process: challenges and prospects*. Tsentr uchbovoi literatury. [In Ukrainian].
- Filipova, L. (2016). Master's Degree Programmes in Library and Information Studies at US Universities: Experience in Organisation and Content of Education. *Visnyk Knyzhkovoi palaty*, 1, 49–52. [In Ukrainian].
- Filipova, L. Ya. (2019). Information and documentary profile of educational programmes in the context of a new integrated speciality. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 48–55. <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2019.165309> [In Ukrainian].
- Sheiko, V., & Riabukha, N. (2024a). *Educational and professional programme "Information and Documentation Activities" of the first (bachelor's) level of higher education in the speciality 029 Information, Library and Archival Affairs, branch 02 Culture and Arts, Educational qualification: Bachelor of Information, Library and Archival Affairs*. Kharkiv State Academy of Culture. https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2024/029_b_idd.pdf [In Ukrainian].
- Sheiko, V., & Riabukha, N. (2024b). *Educational and professional programme "Information, Documentation and Library Activities" of the second (master's) level of higher education in the specialty 029 Information, Library and Archival Affairs, branch 02 Culture and Arts, Educational qualification: Master of*

- Information, Library and Archival Affairs*. Kharkiv State Academy of Culture. https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2024/029_m.pdf [In Ukrainian].
- American Library Association (ALA). (2025, March 28). *Directory of Institutions Offering ALA-Accredited Master's Programs in Library and Information Studies*. https://www.ala.org/CFApps/lisdir/directory_pdf.cfm [In English].
- Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., & Lencastre, J. A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 18. <https://doi.org/10.1186/s41239-020-00194-2> [In English].
- Gherheș, V., Stoian, C. E., Fărcașiu, M. A., & Stanici, M. (2021). E-Learning vs. Face-To-Face Learning: Analyzing Students' Preferences and Behaviors. *Sustainability*, 13(8), 4381. <https://doi.org/10.3390/su13084381> [In English].
- Greenhow, C., Graham, C. R., & Koehler, M. J. (2022). Foundations of online learning: Challenges and opportunities. *Educational Psychologist*, 57(3), 131–147. <https://doi.org/10.1080/00461520.2022.2090364> [In English].
- MS in Library and Information Science. (2025). *University of Illinois Urbana-Champaign*. <http://ischool.illinois.edu/degrees-programs/ms-library-and-information-science> [In English].
- n.a. (n.d.). Digital platforms in higher education. Ministry of Education and Science of Ukraine. <https://mon.gov.ua/osvita-2/tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki/tsifrovi-platformi-u-vishchiiy-osviti> [In English].

Надійшла до редколегії 23.12.2024